

ŠKOLSKO NATJECANJE IZ POVIJESTI

4. SKUPINA: 20. stoljeće

ŠKOLSKA GODINA: 2014. / 2015.

Četvrtak, 5. veljače 2015.

13:00 – 14:00 sati

ZAPORKA: _____

OIB: _____

BROJ BODOVA:

50	
-----------	--

POSTOTAK RIJEŠENOSTI TESTA: _____

ČLANOVI PROSUDBENOG POVJERENSTVA:

1. _____

2. _____

3. _____

_____

(MJESTO I NADNEVAK)

NAPUTCI:

1. Imate 60 minuta za rješavanje ispita.
2. Odgovore u ispitu upisujete na za to predviđena mjesta. Ispred svake skupine zadataka nalazi se uputa za njihovo rješavanje. Pozorno ju pročitajte.
3. Ispit pišite plavom ili crnom kemijskom olovkom. Pišite čitko. Nečitki odgovori bodovat će se s 0 bodova.
4. Osobna imena i prezimena te geografska imena pišite izvorno prema udžbenicima odobrenim od MZOS-a u šk.g. 2014./2015.
5. Jednom napisane odgovore nije dopušteno prepravljati.
6. Možete koristiti list za koncept tijekom rješavanja ispita. List za koncept predviđen je kao pomoćni list i on se neće bodovati. U omotnici zajedno s ispitom predajete i list za koncept.
7. Želimo Vam mnogo uspjeha!

I. U zadatcima koji slijede samo je jedan odgovor točan.
Zaokružite slovo ispred točnog odgovora.

1. Koje razdoblje povijesti Jugoistočne Europe u 20. st. prikazuje povijesni zemljovid?

- A. nakon aneksijske krize
- B. prije Prvoga balkanskog rata
- C. nakon Drugoga balkanskog rata
- D. nakon Prvoga svjetskog rata

1	
---	--

2. Tko je bio austrijski car u vrijeme objave Svibanjske deklaracije u Carevinskom vijeću?

- A. Ferdinand I.
- B. Franjo Josip I.
- C. Franjo Ferdinand
- D. Karlo I.

1	
---	--

3. U kojem se području 1935. godine održao plebiscit čiji je glasački listić prikazan na slikovnom prilogu?

- A. u Alsace-Lorraineu
- B. u Saaru
- C. u Gdanjsku
- D. u Sjevernom Schleswigu

1	
---	--

4. Tko je bio vanjskopolitički predstavnik Države Slovenaca, Hrvata i Srba?

- A. Hrvatska-srpska koalicija
- B. Jugoslavenski klub
- C. Jugoslavenski odbor
- D. Narodno vijeće Slovenaca, Hrvata i Srba

1	
---	--

5. Kako se zvao osnivač Crvene armije?

- A. Josif Visarionovič Staljin
- B. Vladimir Iljič Ljenjin
- C. Lav Trocki
- D. Lav Kamenjev

1	
---	--

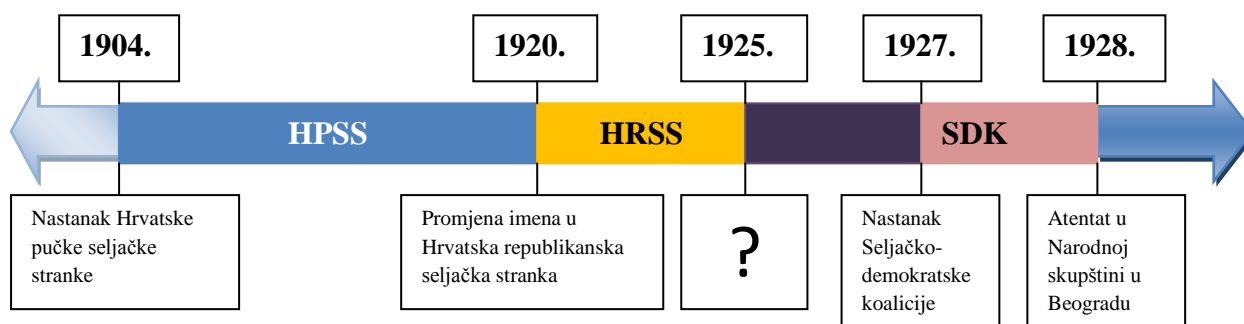
6. Po kojem se tečaju provodila zamjena austrougarske novčanice za dinar u Kraljevstvu Srba, Hrvata i Slovenaca prikazane na slici?

- A. 1 kruna za 1 dinar
- B. 2 krune za 1 dinar
- C. 3 krune za 1 dinar
- D. 4 krune za 1 dinar

1	
---	--

7. Koji događaj iz povijesti razvoja najveće hrvatske političke stranke nedostaje na mjestu upitnika na prikazanome slikovnom prilogu.

- A. Uključenje stranke u Seljačku internacionalu
- B. Zabrana rada Hrvatske pučke stranke
- C. Promjena imena u Hrvatska seljačka stranka
- D. Četvrta stranka po broju osvojenih mandata na izborima

1	
---	--

8. Kada je Njemačka pristupila Društvu (Ligi) naroda?

- A. 1925. godine
- B. 1926. godine
- C. 1927. godine
- D. 1929. godine

1	
---	--

9. Simbol koje je organizacije prikazan na slici?

- A. Društvo za povjesnicu jugoslavensku
- B. Matica hrvatska
- C. Družba „Braća hrvatskog zmaja“
- D. Hrvatska seljačka zaštita

1	
---	--

II. U sljedećim zadatcima povežite međusobno srodne pojmove upisivanjem slova na praznu crtu iza broja. Tri od ponuđenih pojmova nemaju svoj adekvatan par i nigdje se ne pripisuju.

10. Pridružite osobama njihove izume

- 1. _____ Emile Berliner
- 2. _____ Giovanni Biago Luppis (Ivan Lupis)
- 3. _____ John Logie Baird

- A. izum telefona
- B. izum gramofona
- C. izum fonografa
- D. izum torpeda
- E. izum benzinskog motora
- F. izum televizije

3	
---	--

11. Hrvatskim banovima na početku 20. stoljeća pridružite događaje koji su se dogodili dok su bili na tim položajima.

1. _____ Ivan Skerlecz	A. potpisana Riječka rezolucija
2. _____ Pavao Rauch	B. osnovana Hrvatsko-srpska koalicija
3. _____ Antun Mihalović	C. pokrenut Veleizdajnički proces
	D. donesena Zagrebačka rezolucija
	E. donesena Željeznička pragmatika
	F. Ukinuta Željeznička pragmatika

3	
---	--

III. U sljedećim zadacima odgovorite na pitanja tako da na praznu crtu upišete odgovarajuću riječ ili broj.

12. Kako se naziva društvo o kojem govori navedeni tekst.

„(...) i oni, ti istarski prvaci, ustrojili su uz Božju pomoć družbu ... , pa se na kraju obratili na zajedničku braću, na sve Hrvate, da ih podupru "u ovom podhvalu za prosvjetljenje ove do sad najzapuštenije zemlje i za očuvanje naše narodnosti, izložene neprestanim valovima tuđinstva". Tako se eto započelo ono veličajno djelo oko obrane našeg imena i jezika Istri, djelo usredjeno i uglavljeno u pravilima naše družbe..."

1	
---	--

13. Na koji se slet odnosi slika na prikazanom plakatu?

1	
---	--

14. Kako se do 1946. godine nazivala međunarodna gospodarska izložba u Zagrebu?

1	
---	--

15. Kada je donesen Ustav o kojem je riječ na naslovnici novina?

(dan, mjesec, godina)

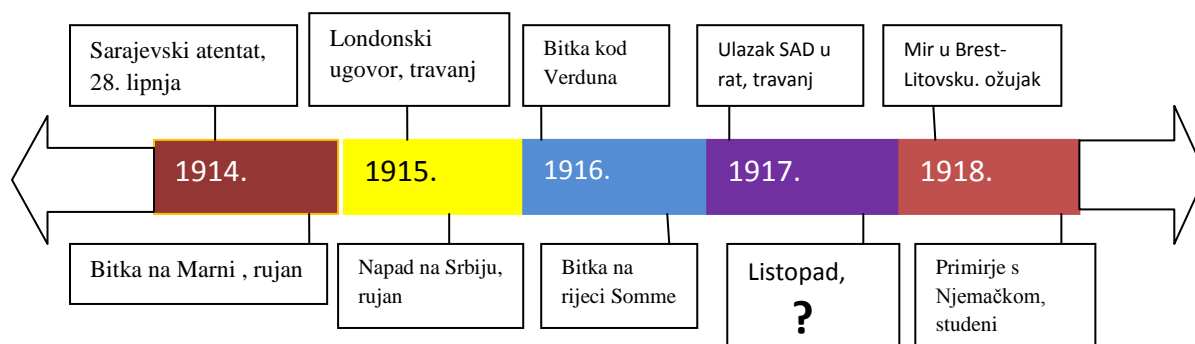
1	
---	--

16. Tko je autor noviteta opisanog u povijesnom izvoru?

„Onda smo, držim 1. travnja 1913., izvršili pokus s montažnom vrpcom, i to pri sastavljanju magneta zamašnjaka. Držim da je to bila prva pokretna montažna staza na svijetu. Ona je u principu bila slična pomičnim stazama kojima su se služile čikaške tvornice mesa pri raščinjavanju goveda. Prije dok je još cijeli proizvodni postupak bio u rukama jednog radnik, radnik je mogao za devetosatnog radnog dana sastaviti 35 do 40 magneta, to jest trebalo mu je po prilici 20 minuta za jedan komad. Poslije smo njegov rad rastavili na 29 različitih pojedinačnih poslova te smo time snizili vrijeme potrebno za sastavljanje na 13 minuta i 10 sekunda.“

1

17. Koji događaj iz povijesti Prvoga svjetskoga rata nedostaje na mjestu upitnika na prikazanom slikovnom prilogu

1

18. Kako se zove stranka koju je 1926.godine osnovao političar prikazan na slikovnom prilogu?

1

19. Koja je to lista za koju je glasovao Alojzije Stepinac na izborima koji se spominju u navedenom izvoru?

1	
---	--

20. Uz koji se sporazum sklopljen 1939. godine vezuje slikovni prilog?

1	
---	--

- IV. U sljedećim zadatcima poredajte kronološki navedene činjenice, događaje, procese ili osobe, upisivanjem rednih brojeva od 1. do 4. na praznu crtu iza slova, tako da 1. označava najstariji, a 4. najmlađi.**

21. Kronološki poredajte nastanak međunarodnih udruženja.

- A. _____ Balkanski savez
- B. _____ Mala Antanta
- C. _____ Liga naroda
- D. _____ Antikominterni pakt

2	
---	--

22. Kronološki poredajte navedene događaje.

- A. _____ Interniranje ustaških emigranata na Liparske otoke
- B. _____ Pokušaj atentata na Milu Budaka
- C. _____ Osnovana ustaška organizacija (Ustaša- hrvatska revolucionarna organizacija)
- D. _____ Izvršen atentat na kralja Aleksandra Karađorđevića

2	
---	--

23. Kronološki poredajte događaje iz povijesti Komunističkog pokreta u Jugoslaviji.

- A. _____ Održan kongres Komunističke partije Jugoslavije u Vukovaru
- B. _____ Osnovana Komunistička partija Hrvatske
- C. _____ Donesen Zakon o zaštiti javne sigurnosti i poretka
- D. _____ Komunistička partija Jugoslavije dobila 59 zastupničkih mjesta na izborima za Ustavotvornu skupštinu

2	
---	--

24. Koji niz određuje točan kronološki slijed navedenih događaja talijanske okupacije hrvatske obale nakon Prvoga svjetskog rata?

- A. Londonski ugovor → Rapallski ugovor → Rimski ugovor → Buna labinskih rudara
- B. Londonski ugovor → Rapallski ugovor → Buna labinskih rudara → Rimski ugovor
- C. Buna labinskih rudara → Londonski ugovor → Rapallski ugovor → Rimski ugovor
- D. Buna labinskih rudara → Londonski ugovor → Rimski ugovor → Rapallski ugovor

1	
---	--

25. Koji niz određuje točan kronološki slijed dolaska navedenih područja pod njemačku vlast uoči Drugog svjetskog rata?

- A. Saarska oblast → Rajnska oblast → pripajanje Austrije (Anschluss) → Sudetska oblast
- B. Rajnska oblast → Saarska oblast → Sudetska oblast → pripajanje Austrije (Anschluss)
- C. Sudetska oblast → Saarska oblast → pripajanje Austrije (Anschluss) → Rajnska oblast
- D. Pripajanje Austrije (Anschluss) → Saarska oblast → Sudetska oblast → Rajnska oblast

1	
---	--

V. Sljedeće zadatke riješite uz pomoć izvornog povijesnog teksta

26. Pozorno pročitajte povijesni izvor i odgovorite na postavljena pitanja.

„Vaše kraljevsko visočanstvo. Osjećamo se sretnima, što u ime Narodnog vijeća Slovenaca, Hrvata i Srba možemo pozdraviti Vaše kraljevsko visočanstvo u prijestolnici (...), kao vrhovnog zapovjednika pobjedonosne narodne vojske, koja je u zajedničkoj borbi s vojskama moćnih saveznika stvorila uvjete za izvršenje djela našega narodnog ujedinjenja.

Slovenci, Hrvati i Srbi, koji su na teritoriju bivše austro-ugarske monarkije izveli prevrat i privremeno konstituirali nezavisnu narodnu državu, prožeti idejom narodnog jedinstva i oslanjajući se na veliko načelo demokracije, koje traži, da svaki narod ima sam odlučiti o svojoj sudbini, izjavili su već u objavi Narodnog vijeća od 19.listopada, da žele i hoće

ujedinjenje sa Srbijom i Crnom Gorom u jedinstvenu narodnu državu Srba, Hrvata i Slovenaca, koja bi obuhvaćala sav neprekinuti etnografski teritorij južnih Slavena...

A. Kako se naziva dokument iz kojeg je navedeni tekst?

1	
---	--

B. Kako se zvala prijestolnica u kojoj je prihvaćen dokument iz kojeg je navedeni tekst?

1	
---	--

C. Kako se zvao političar koji je u ime delegacije Narodnog vijeća Slovenaca, Hrvata i Srba pročitao dokument iz kojeg je navedeni tekst?

1	
---	--

27. Pozorno pročitajte prikazani povijesni izvor i odgovorite na postavljena pitanja.

„(...)1. Država Srba, Hrvata i Slovenaca, poznatih i pod imenom Južnih Slavena ili Jugoslovena, biće slobodna, nezavisna Kraljevina s jedinstvenom teritorijom i jedinstvenim državljanstvom. Ona će biti ustavna, demokratska i (...) monarhija na čelu sa dinastijom (...), koja je dala dokaza, da se s idejama i osećajima ne dvoji od naroda i da stavlja narodnu slobodu i volju vrh svega. 2. Država ova zvat će se: Kraljevina Srba, Hrvata i Slovenaca. A vladalac: Kralj Srba, Hrvata i Slovenaca.

(...)13. Ustav, koji će posle zaključenja mira doneti Ustavotvorna Skupština, izabrana na osnovi opšteg i jednakog, neposrednog i tajnog prava glasa, biće osnova celom državnom životu, izvor i utoka svih vlasti i prava, i po njemu će se uređivati celokupni državni život. (...)Ustav se ima primiti u celini, u Ustavotvornoj Skupštini ...“

A. Kako se naziva dokument iz kojeg je navedeni tekst?

1	
---	--

B. Koja će dinastija biti na čelu nove države koja se spominje u dokumentu iz kojeg je navedeni tekst?

1	
---	--

C. Koji će oblik monarhije imati nova država koja se spominje u dokumentu iz kojeg je navedeni tekst?

1	
---	--

28. Pozorno pročitajte prikazani povijesni izvor i odgovorite na postavljena pitanja.

„Moleći pomoć za svoju zemlju etiopski vladar (...) pojavio se na sjednici Lige naroda 1935. ogrnut crnom pelerinom, tužnog lica nakon što je bio svjestan da se njegova bosonoga vojska, naoružana kopljima i strijelama ne može odupirati (...) tenkovima i topovima. On se obratio riječima: *“...ako narodi svijeta zaborave svoju svetu dužnost međusobnog pomaganja onda je gotovo s našom civilizacijom. Bog i historija zabilježit će vaš sud.*“ Delegati Lige su ćutke saslušali ovu izjavu i nastavili sa svojim dnevnim redom kao da ništa nije bilo izrečeno ...“

A. O kojem je kralju riječ u prikazanom povijesnom izvoru?

1	
---	--

B. Kako se zove država čiji se tenkovi i topovi spominju u prikazanom povijesnom izvoru?

1	
---	--

C. Koje su države članice Lige naroda 1938. godine priznale okupaciju države navedene u prikazanom povijesnom izvoru?

1	
---	--

VI. Sljedeće zadatke riješite uz pomoć slijepe karte.

29. Pozorno proučite slijepu kartu vezanu za raspad Austro-Ugarske Monarhije i odgovorite na postavljena pitanja.

- A. Kojim je brojem na slijepoj karti označena država kojoj je pripala Koruška nakon provedenog plebiscita?

_____

1	
---	--

- B. U sastav koje je države 1919. godine došlo područje označeno okomitim crtama na slijepoj karti?

_____

1	
---	--

- C. Kako se naziva područje priključeno Italiji, označeno vodoravnim crtama na slijepoj karti?

_____

1	
---	--

30. Pozorno proučite slijepu kartu Kraljevine Jugoslavije iz 1929. godine i odgovorite na postavljena pitanja.

A. Kako se zove kralj koji je napravio upravnu podjelu države prikazanu na slijepoj karti?

_____

1	
---	--

B. Kojoj je banovini pripao poluotok Pelješac upravnom podjelom prikazanom na zemljovidu?

_____

1	
---	--

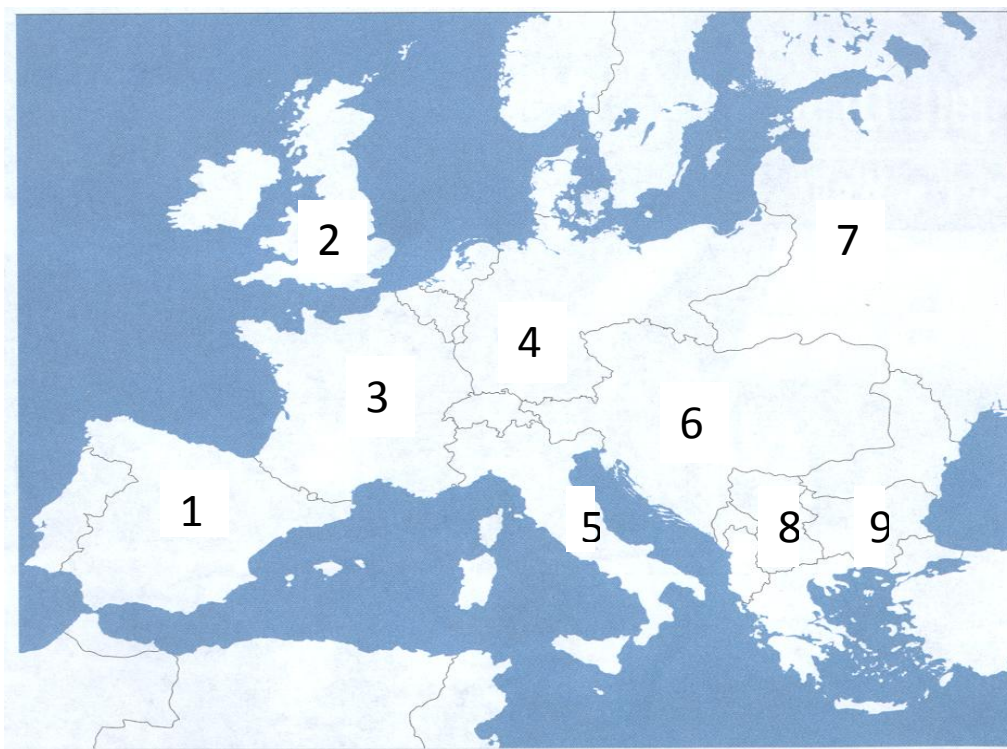
C. Kojim je brojem na slijepoj karti označena banovina koja nije dobila naziv po imenu rijeke?

_____.

1	
---	--

31. Pozorno proučite slijepu kartu vezanu za političke saveze u Europi na početku 20. st. i odgovorite na postavljena pitanja.

A. Kojim je brojem na slijepoj karti označena država koja je isticala potrebu za prodorom na istok („Drang nach Osten“)?

_____

1	
---	--

B. Kako se nazivala politička kriza s početka 20. st. kojeg je izazvala država označena brojem 6 na slijepoj karti?

_____

1	
---	--

C. Koje je godine sklopljen „Srdačni sporazum“ između država označenih brojevima 2 i 3 na slijepoj karti?

_____

1	
---	--